

MEDEZEGGENSCHAP

NADIENE KRAIJENOORD

VAKKUNDIG EN BETROKKEN

VGS

Nadiene Kraijenoord

juridisch adviseur

0180 - 442 666

n.kraijenoord@vgs.nl

MEDEZEGGENSCHAP

Aan elke school is een medezeggenschapsraad (MR) verbonden. Wanneer onder een bevoegd gezag meerdere scholen vallen, dient er een gemeenschappelijke MR te worden ingesteld. De mogelijkheid om ontheffing aan te vragen, is in 2006 uit de wet geschrapt. Sindsdien geldt de verplichting voor alle scholen in Nederland. In het primair onderwijs bestaat een MR uit een personeelsgeleding en een oudergeleding. Samen vormen zij de medezeggenschapsraad.

UIT DE PRAKTIJK

“Tevreden rijdt directeur-bestuurder Blom naar huis. Na een drukke werkdag heeft hij vanavond ook nog een overleg met zijn medezeggenschapsraad gehad. Eerlijk gezegd, had hij daar niet zoveel zin in. Een verplicht item, zo had hij gedacht. Maar dat was reuze meegevallen. De leden van de medezeggenschapsraad hadden zich goed ingelezen in de voorstellen. Hij had zelfs niet op alle vragen een antwoord. Die zou hij nog even schriftelijk nasturen. Het was een fijne avond, waarop hij echt de betrokkenheid op de school had geproefd. Op naar het volgende overleg met de medezeggenschapsraad.”

september 2022

1. WAT DOET DE MEDEZEGGENSCHAPSRAAD?

Bevoegdheden medezeggenschapsraad

In het voortgezet onderwijs maken ook leerlingen deel uit van een MR. In de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) zijn de bevoegdheden opgesomd. Naast algemene bevoegdheden, zoals het algemene informatierecht, heeft een MR een groot aantal advies- en instemmingsbevoegdheden. In de wet is een mogelijkheid opgenomen om de instemmingsrechten om te zetten in adviesbevoegdheden. Dat is mogelijk wanneer een bevoegd gezag principiële bezwaren heeft tegen de toekenning van instemmingsrechten. Voorwaarde daarbij is wel dat ten minste 2/3e van alle ouders, personeelsleden en (in het voortgezet onderwijs) leerlingen deze bezwaren ondersteunen.

Participatie in de medezeggenschapsraad

Uitgangspunt van de wet is dat in principe alle ouders en personeelsleden zich kandidaat kunnen stellen. Er geldt geen verplichting om openbare profielen voor MR-leden vast te stellen. Dit in tegenstelling tot de functies van bestuurders en toezichthouders. De leden van de oudergeleding worden gekozen uit en door de ouders, de leden van de personeelsgeleding uit en door de personeelsleden.

Medezeggenschap

Een bekend adagium is dat de MR de zeggenschap volgt. De wetgever heeft de zeggenschap bij het bevoegd gezag (dat is het bestuur) van de school belegd. De medezeggenschap berust bij de medezeggenschapsraad. Het is mogelijk om de onderlinge verhouding tussen bevoegd gezag en MR nader te duiden. In een zogenaamde preambule van het medezeggenschapsstatuut kan bijvoorbeeld verklaard worden dat de medezeggenschap wordt ingericht vanuit een Bijbels gefundeerde visie op gezag. Dit vanzelfsprekend met inachtneming van de wet en de richtlijnen die door de overheid zijn vastgesteld. Zowel de uitoefening van het gezag als van de MR vraagt om wederzijds respect en een dienende instelling.

Instemming of advies

Op een groot aantal beleidsthema's heeft de MR een advies- of instemmingsrecht. Dit betekent dat het bevoegd gezag, voordat het een definitief besluit neemt, eerst een voorgenomen besluit ter advies of instemming voorlegt aan de MR. Wanneer de MR (gemotiveerd) niet instemt met een voorgenomen besluit, kan het bevoegd gezag het niet uitvoeren. Het bevoegd gezag kan het voorgenomen besluit dan intrekken, een gewijzigd besluit voorleggen, of een geschil aanhangig maken bij de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS.

Wanneer een negatief advies wordt gegeven en het bevoegd gezag het voorgenomen besluit toch wil doorzetten, heeft de MR eveneens de mogelijkheid een geschil bij deze geschillencommissie aanhangig te maken.

2. COMMUNICATIE EN SAMENWERKING IN DE DRIEHOEK

Om de medezeggenschap binnen de schoolorganisatie goed vorm te geven, is een goede onderlinge communicatie belangrijk. Om dit te bevorderen wordt in het medezeggenschapsstatuut aangegeven welke medezeggenschapsorganen er binnen de schoolorganisatie zijn en wie namens het bevoegd gezag met welk medezeggenschapsorgaan spreekt. Er zijn twee typen medezeggenschapsorganen: de medezeggenschapsraad en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Als er sprake is van één school onder de een bestuur, dan dient er een MR te zijn. In het geval dat een vereniging of stichting meerdere scholen heeft, zal er vanuit de MR's van de deelnemende scholen een GMR gevormd moeten worden. De GMR bestaat uit afgevaardigden vanuit de MR's.

Communicatie bevoegd gezag – medezeggenschapsraad

Vaak is de directeur-bestuurder degene die namens het bevoegd gezag met de MR spreekt. Wanneer er meerdere locaties zijn, kan bijvoorbeeld de locatiedirecteur degene zijn die namens het bevoegd met de MR spreekt. De directeur-bestuurder kan dan degene zijn, die de contacten met de gemeenschappelijke MR onderhoudt. Daarbij bestaat altijd de mogelijkheid om, wanneer een MR dit wenst, met een afgevaardigde van het bevoegd gezag zelf te spreken.

Voor een MR is het van belang om tijdig en volledig door het bevoegd gezag geïnformeerd te worden over nieuwe beleidsvoornemens. Op deze wijze kan de MR meegenomen worden in de stappen die voorafgaan aan de uiteindelijke beslissing van het bevoegd gezag. Het geven van advies of instemming door de MR is dan het formele sluitstuk van de consultatieronde over de beleidswijziging. Het bestuur kan daarna een besluit nemen.

Ook de code goed bestuur wijst op het belang van een goede medezeggenschap. Het bevoegd gezag dient ervoor te zorgen dat de visie op onderwijs tot stand komt in dialoog met onder andere de MR. Een goed functionerende en professionele raad is daarvoor onmisbaar. Het bevoegd gezag dient zich hiervoor in te zetten, zo bepaalt de code.

Communicatie medezeggenschapsraad – toezichthouders

Om de communicatie tussen de toezichthouders en de medezeggenschapsraden te stimuleren, heeft de wetgever bepaald dat zij twee keer per jaar met elkaar in gesprek gaan. Dit overleg kan

toezichthouders helpen om aanvullende informatiebronnen aan te boren. Ook kan gevraagd worden te reflecteren op het functioneren van de bestuurder. Daarnaast kunnen tijdens overleggen inhoudelijke (identiteits)thema's besproken worden.

3. ROL BIJ BENOEMEN RAAD VAN TOEZICHT EN BESTUURDERS

De MR heeft de bevoegdheid om een bindende voordracht te doen voor de benoeming van één lid van de Raad van Toezicht. Ook dient de MR betrokken te worden bij de benoeming van uitvoerende bestuursleden. In dat geval dient er trouwens een sollicitatiecommissie ingesteld te worden, waarin ten minste één lid van de personeelsgeleding van de participeert en één lid vanuit de oudergeleding (art. 8a WMS).

TIPS:

- Stimuleer als bevoegd gezag de continue professionalisering van de medezeggenschapsraad.
- Betrek de medezeggenschapsraad tijdig bij beleidsvoornemens.
- Neem uw medezeggenschapsraad serieus.
- Motiveer altijd wanneer u adviezen van de medezeggenschapsraad niet overneemt.
- Faciliteer de medezeggenschapsraad ruimhartig.

REFLECTIEVRAGEN:

1. Als gevolg van het toekennen van meer autonomie aan de bevoegde gezagsorganen, legt de overheid meer nadruk op het belang van checks en balances, waaronder goede medezeggenschap. Hoe duidt u deze ontwikkeling?
2. Wat is voor u de toegevoegde waarde van de medezeggenschapsraad?

VERDER LEZEN:

Schalk, Peter, 'Gezag en medezeggenschap, Christen zijn op de werkvloer', Heerenveen, 2013

VGS, 'Handreiking versterking bestuurskracht', Ridderkerk, 2017

Deze whitepaper is gebaseerd op een hoofdstuk uit het basisboek **GOED BESTUUR**.

Meer gratis whitepapers zijn te downloaden via vgs.nl/basisboek. Voor uw bestuurders en toezichthouders exemplaren van het volledige basisboek bestellen/ reserveren? Mail het gewenste aantal naar Diederik Kloosterman, d.kloosterman@vgs.nl.

CONTACT

Vragen of opmerkingen over de inhoud van deze publicatie? Neem gerust contact op met **Nadiene Kraijenoord**. Bel 0180 - 442 666 of mail naar n.kraijenoord@vgs.nl.